

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Борисенко О.Р.
перший
(освітній ступінь)

Кафедра товарознавства та комерційної діяльності в будівництві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету

[Підпис]
« 21 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Основи підприємництва

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
075	Маркетинг

Розробники:

Романенко О.В, к.ек.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

Дименко Р.А., д-р.ек.н., професор

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

[Підпис]
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ТКДвБ

протокол № 2 від «13» вересня 2023 року

Завідувач кафедри

[Підпис]
(підпис)

/Захарченко П.В./

Схвалено гарантом освітньої програми 075 “Маркетинг”

Гарант ОП

[Підпис]

/Марченко С.М./

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальностей 075 і 076

протокол №1 від «18» вересня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
075	“Маркетинг”,	6	180	72	36		36	108				1	<i>Залік, Екз.</i>	1 2	

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: заочна (вечірня)										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
075	“Маркетинг”	6	180	52	8		32	140				1	<i>Залік, Екз.</i>	3 4	

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни: формування у студентів системи базових знань щодо основ підприємницької діяльності, розуміння концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності, набуття навичок обґрунтування створення власного бізнесу.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК5	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
ЗК6	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК8	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
ЗК9	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК11	Здатність працювати в команді
ЗК14	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
Фахові компетентності	
ФК3	Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі
ФК11	Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в
результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Програмні результати
ПР1	Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності
ПР3	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу
ПР4	Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію
ПР 9	Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.
ПР11	Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта
ПР12	Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
ПР13	Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи
ПР14	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення
ПР 15	Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.
ПР17	Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами, а також належного використання професійної термінології
ПР18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

Програма дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та організаційно-правові основи підприємництва

Лекція 1. Загальні поняття підприємництва та принципи підприємницької діяльності

Поняття підприємництва. Визначення підприємництва та види підприємницької діяльності. Основні властивості підприємництва. Підприємництво як явище і як процес. Місце та роль підприємництва в економіці України. Принципи підприємницької діяльності. Функції підприємництва. Інфраструктура бізнесу. Етика підприємництва.

Практичне заняття 1

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 1.

Оцінка компетентностей та навичок підприємця. Перегляд відео-матеріалу про історію успіху відомих підприємців.

Тестування.

Лекція 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні

Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Державна підтримка розвитку бізнесу в Україні. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Відносини власності, права власника. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Практичне заняття 2

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 2.

Знайомство з нормативною базою щодо регулювання підприємницької діяльності, пошук законів на сайті www.zakon.rada.gov.ua

Тестування.

Лекція 3. Види підприємницької діяльності

Виробнича підприємницька діяльність. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва.

Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг. Підприємництво у сфері страхування. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг. Фермерське господарство.

Практичне заняття 3

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 3.

Знайомство з Класифікатором видів економічної діяльності, пошук конкретних видів діяльності згідно з КВЕД.

Перегляд відео-матеріалу щодо вибору та реалізації актуальних бізнес-ідей.

Презентація та захист індивідуальних завдань.

Лекція 4. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва

Суб'єкти великого, середнього та малого підприємництва. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Індивідуальна форма підприємницької діяльності – фізична особа-підприємець. Колективна форма підприємницької діяльності, поняття юридичної особи, види господарських товариств. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності. Господарські товариства. Об'єднання підприємств. Інші форми підприємницької діяльності.

Практичне заняття 4

Перегляд відео-матеріалу щодо особливостей функціонування різних організаційно-правових форм підприємництва. Дискусія щодо переваг та недоліків реєстрації ФОП, ТОВ та ПП.

Презентація та захист індивідуальних завдань.

Лекція 5. Установчі документи та порядок реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності

Основи законодавства, що регулюють відношення в сфері підприємництва. Законодавчі акти щодо регулювання підприємницької діяльності. Статут підприємства. Установчі документи. Реєстраційне свідоцтво. Порядок реєстрації суб'єктів підприємництва. Державна реєстрація фізичної особи – підприємця. Державна реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи. Постанова на облік підприємств в податкових органах. Відкриття рахунків у кредитних організаціях (банках).

Практичне заняття 5

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 5.

Ознайомлення з прикладами установчих документів. Заповнення Заяв щодо реєстрації фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

Презентація та захист індивідуальних завдань.

Лекція 6. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві

Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби. Типи конкурентних ринків. Складові конкурентного середовища. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства.

Практичне заняття 6

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 6.

Пошук прикладів недобросовісної конкуренції на сайті Антимонопольного комітета України.

Робота в групах: оцінка конкурентоспроможності компанії (бренда) за вибором групи.

Презентація та захист індивідуальних завдань.

Лекція 7. Соціальне підприємництво

Поняття соціального підприємництва та соціального підприємства. Організаційно-правові форми соціальних підприємств. Види діяльності на прикладі українських соціальних підприємств. Конкурентні переваги соціальних підприємств. Перешкоди та заходи у підтримку розвитку соціального підприємництва в Україні. Досвід Європейських країн щодо функціонування соціального підприємництва.

Практичне заняття 7

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 7.

Перегляд відео-матеріалу з прикладами соціальних підприємств. Визначення соціальних проблем та шляхів їх вирішення через соціальне підприємництво.

Презентація та захист індивідуальних завдань.

Модуль 2. Практичні аспекти підприємницької діяльності

Лекція 8. Механізм створення власної справи

Умови та принципи заснування власної справи. Основні етапи створення власної справи. Ідеї та цілі заснування власної справи. Вибір виду діяльності та організаційної форми бізнесу. Початковий капітал та джерела його формування. Найменування та торговельна марка. Засновницькі документи та їх підготовка. Бізнес-планування. Структура бізнес-плану та порядок його формування. Виробничий, юридичний та фінансовий плани.

Практичне заняття 8

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 8.

Ознайомлення з методикою складання бізнес-плану. Обговорення актуальних бізнес-ідей для написання бізнес-плану.

Лекція 9. Фінансове забезпечення бізнесу

Фінансові ресурси підприємництва та процес інвестування. Вибір джерел фінансування підприємницької діяльності. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування бізнесу. Кредитування та його роль у розвитку підприємництва. Комерційні та банківські кредити. Особливості надання кредитів суб'єктам підприємництва. Значення кредитних спілок у фінансуванні бізнесу. Управління фінансами суб'єктів підприємництва.

Практичне заняття 9

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 9.

За допомогою фінансового калькулятора розрахунок платежів по кредиту згідно з визначеним варіантом суми кредиту та %-ої ставки.

Розв'язання задач.

Лекція 10. Оподаткування підприємницької діяльності

Сутність податків та загальні основи оподаткування. Податкова система та основні види податків в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Прямі та непрямі податки. Єдиний соціальний внесок. Місцеві податки і збори. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Загальна та спрощена системи оподаткування. Єдиний податок. Фіксований податок.

Практичне заняття 10

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 10.

Розв'язання задач.

Презентація та захист індивідуальних завдань (бізнес-планів).

Лекція 11. Менеджмент підприємницької діяльності

Сутність та роль менеджменту у підприємницькій діяльності. Основна мета та завдання менеджменту. Функції управління. Планування розвитку суб'єкта підприємництва. Управління мотивацією персоналу. Організація контролю. Управління організаційними комунікаціями. Менеджер як організатор ефективного управління.

Практичне заняття 11

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 11.

Розв'язання ситуаційних вправ.

Презентація та захист індивідуальних завдань (бізнес-планів).

Лекція 12. Маркетинг у підприємницькій діяльності

Сутність та значення маркетингу в підприємницькій діяльності. Основна мета та завдання маркетингу. Маркетингові комунікації. Реклама. Нові методи збуту товарів: Internet-комерція, реалізація товарів за каталогами. Підприємницький ризик та управління ним.

Практичне заняття 12

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 12.

Пошук прикладів ситуаційного маркетингу, дискусійне обговорення та оцінка найкращих маркетингових ідей.

Презентація та захист індивідуальних завдань (бізнес-планів).

Лекція 13. Мале підприємництво в Україні

Сутність малого підприємництва в Україні. Місце і роль малого підприємництва в економіці. Зарубіжний досвід підтримки малого бізнесу. Функції та особливості малого підприємництва. Розвиток та державна підтримка малого підприємництва в Україні.

Практичне заняття 13

Усне опитування здобувачів освіти за матеріалами Лекції 13.

Проведення порівняльного аналізу розвитку малого бізнесу в різних країнах.

Презентація та захист індивідуальних завдань (бізнес-планів).

Лекція 14. Порядок ліквідації та призупинення підприємницької діяльності

Ліквідація підприємств та призупинення діяльності. Порядок ліквідації підприємств: за бажанням засновників, за рішенням суду. Вартість ліквідації підприємств. Банкрутство та санація. Відносини з контролюючими та наглядовими органами під час ліквідації.

Практичне заняття 14

Тестування за матеріалами Лекції 14.

Командна бізнес-гра на знання бізнес-термінів.

Індивідуальне завдання у формі презентації

Семестр 1: презентація на тему “Історія успіху компанії (видатної особи) ....” за власним вибором здобувача освіти обсягом 10-20 слайдів. При цьому обрані компанії (особи) не мають повторюватися серед студентів однієї групи.

Семестр 2: проєктна робота в групах по 3 особи на тему “Бізнес-план створення суб’єкта малого бізнесу” (на конкретному прикладі) з обранням будь-якого виду підприємницької діяльності. Формат - презентація бізнес-плану обсягом 15-20 слайдів із захистом проєкту.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, екзамен, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який

засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція, круглий стіл тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів та презентацій); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за окремою темою, одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачем на практичних заняттях або під час консультації.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на

Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік (1 семестр)

Поточне оцінювання		Залік	Сума балів
Змістовий модуль 1	Інд. робота		
40	30	30	100

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен (2 семестр)

Поточне оцінювання		Екзамен	Сума балів
Змістовий модуль 2	Інд. робота		
40	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних

		наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2018 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
2. Підприємництво: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с., рис. 16, табл. 15.
3. Сотник І., Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: Підручник. - К. : Університетська книга, 2018. - 572 с.

4.Гонтарева, Ірина В'ячеславівна. Підприємництво : підручник / І.В. Гонтарева. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – 392 с. - ISBN 978-966-285-647-7

Навчальні посібники:

- 5.Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. / За науковою ред. О. Л. Ануфрієвої/ – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2014. – 304 с.
- 6.Апопій В. В. Основи підприємництва: навч. посіб. / В. В. Апопій, Н. О. Шутовська, С. А. Середа. – К.: Ліра-К, 2014. – 324 с.
- 7.Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум: навч. посіб. / В. Г. Воронкова. – К.: Ліра-К, 2014. – 455 с.
- 8.Князь С. В. Підприємництво та менеджмент: навч. посіб. / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич; за наук. ред. С. В. Князя; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 123 с.
- 9.Князь С. В. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти: навч. посіб. / С. В. Князь, Н. П. Яворська; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 103 с.
- 10.Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник /Алексеева С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.
- 11.Педько А. Основи підприємництва і бізнес культури : Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. - 168 с.
- 12.Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / Й. М. Петрович. – К.: Ліра-К, 2015. – 256 с.
- 13.Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с.
- 14.Тягунова Н. М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно- модульний курс: навч. посіб. / Н. М. Тягунова. – К.: Ліра-К, 2014. – 118 с.
- 15.Юрко І. В. Торговельне підприємництво: навч. посіб. / І. В. Юрко. – К.: ЦУЛ, 2014. – 308 с.
- 16.Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності: [навч. посіб.] / Л. В. Юрчишена; Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. – Вінниця: ВФЕУ, 2014. – 366 с.
- 17.Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. – К.: Ліра-К, 2014. – 408 с.

Конспекти лекцій: презентації лекцій на освітньому сайті КНУБА

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2148>

Методичні роботи:

Основи підприємництва: методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” та “Маркетинг” / укл. О.В. Романенко, О.В. Вотченікова - К. КНУБА, 2021. - 28с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека Київського національного університету будівництва і архітектури [Електронний ресурс] / КНУБА. – Електрон. дані. – Київ: КНУБА, 2003 р. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua> / / (дата звернення: 09.06.2022).
2. Сайт Верховної Ради розділ “Законодавство України”: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Сайт Державної служби статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Сайт Антимонопольного комітету України: <https://amcu.gov.ua/>
5. Сайт Державної податкової служби України <https://tax.gov.ua/>